

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

21 Vnde, & quando vis incantationibus tributa est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

- 6 *Magi in Deum impii.*
- 7 *Juliani Imperatoris magica prestigia crudelissima.*
- 8 *Heresiarcho aut magi, aut magorum parentes.*
- 9 *Heresis & heretici cur degenerant in magos, & sequent.*
- 10 *Maleficarum numerus incredibilis adductus Tholosam puniendus, anno Domini 1577.*
- 11 *Schola magie vbi publice, & quid ibi fieret. Et de Carpocratistis & Gnosticis magis.*
- 12 *Marcus Valentiniani erroris sectator, magus.*

Magna est dæmonum ambitio & superbia, ut que non possint, saltem videri velint se posse, & qui iam diuina potentia a cælo & gradu suæ dignitatis merito, cum similem Deo se facere vellet, deiectus est, *Esaiâ 14. & Apocal. 20.* tamen adhuc velit cæcas hominum mentes fucis perstringere, creaturis Dei seipsum pro Deo ostentare, & gloriæ omnipotentis Dei cultum in se transferre. Et proinde tam subtiliter hominum curiosos & stupidos mentibus imposuit, ut artibus suis pro Deo se coli euectit: tam astute opera Dei imitatus, ut veram religionem, & Dei notionem, etiam clare videntibus, & nimium sibi fidentibus cum sua impia abominatione confundere videatur. Eoque res peruenit, ut ait Clemens, *lib. 1. recognit.* ut cum verbo Dei fugentur dæmones, per quod prouidentiam esse declaratur, inuenirent ars magica ad infidelitatem confirmandam, quomodo etiam hoc ex contrariis imitetur. Hinc serpentum venena mitigare carminibus inuentum, & verbo & potestate Dei contrarias inducere sanitates. Angelis quoque Dei contraria excogitauit ars magica ministeria, animarum suscitationes falso promittens, ex eodem dæmonum fermento. Atque Angeli, *idem 4. Recognit.* quidam, deturbati a proprio ordinis loco, hominum fauere vitiiis cœpere, & libidini eorum indignum præbere ministerium, quo sua opera magis voluptatibus morem gererent. Atque ne sponte fauere viderentur turpibus istis ministeriis, docuerunt homines dæmones artibus quibusdam, id est, incantationibus obedire mortalibus compelli: ac velut ex fornace quadam & officina militiæ, torum mundum subtracto pietatis lumine, impietatis fumo repleuerunt. ¶ Ad fucum ¶ adhuc faciendum addunt Theurgicam quandam disciplinam, quæ ipsos Deos, scilicet perturbationibus & passionibus, subditos esse persuadere conati sunt. *D. August. lib. 10. de Citi. Dei. cap. 10.* & ea theurgia posse cogitatos: quæ tamen nihil aliud, quam commenta pura, & doli sunt dæmonum. Sic enim inter se facies deiculatorum accipiunt & mentiuntur, & cogi ab alio dæmone volunt videri, ut interim irretiat ille venerabilis magus fortioribus, vinculis idololatriæ, a quibus facile non possit deceptus sese expedire. Sic enim ab illis paruis dæmonibus, qui & Dii volunt videri, incidit in potestatem, seu dæmonium maius, quo maior Deus dici desiderat. Quod & coacti sunt fatei Porphyrius, *lib. 2. de sacrific.* & Iamblichus, *de myster. Ægypt.*

¶ Utuntur ¶ autem dæmones ad publicandas suas impietates hominibus, ut per illos alios facilius & fraudulentius intercipiant: non secus quam aucupes, qui ut regunt fraudes & insidias paratas auiibus, occulte alias aues illigant periticiis & retibus, vel decipulis subiiciunt: ut alia soluta itarum vocibus concitate, & veluti ad pabulum inuitate, in conuictum descendentes irretiantur. Et hinc prodiit fax illa hominum, fortilegorum, maleficorum, impostorumque aliorum. ¶ Lactantius ¶ *lib. 2. de orig. error. c. 17.* dæmonum inuenta probat esse, astrologiam, haruspicinam, augurationem, necromantiam, artes magicas: quæ omnia per se falsa sunt, ut Sybilla testatur Erythrea,

Ἐπεὶ πλὴν ἀδύνατον ἐστὶν εἶναι,

Ἄνευ ἀγεστροῦ ἀστρολογίας, ἢ περὶ νεκρῶν ἰατρίας,

Id est,

Quia error hæc omnia sunt, quæ stulti homines seruantur quotidia. Sed iidem, inquit, ipsi auctores præsentia seu faciunt, ut vera esse credantur. Additque Lactantius plura de imposturis dæmonum in magicis. Referam & Porphyrii verba, quæ recte hoc ipsum expriment, *Per contrarios, inquit, Porphy. lib. 2. περὶ δαιμονίων ἐπιπέλαστων, dæmones vniuersum perficiunt veneficium: hoc namque maxime, horumque ducem honorare solent, qui mala veneficis inferunt, si sane dæmones omniformibus figuris imaginibusque abundant, prodigiorumque machina strenue fallunt. Horum opera insalutes philtrea, amatoriaque maleficia machinantur. Omnis enim intemperantia spesque diuitiarum, atque gloriæ per hos inualecunt, præcæque vero deceptio: mendacium enim proprium est eiusmodi dæmonum.*

¶ Præstant ¶ agilitate hominibus dæmones, utpote spiritus, & ideo ea mirum in modum decipiunt, celeritate ea ope, antequam breui tempore, quæ a nobis non nisi longo tempore fieri possent, quæ mirantur homines, qui distinguere ea non possint: non secus quam & multa fieri a circulatoribus, & ioculatoribus videmus, quæ propter artem subtilem eorum & manuum agilitatem nos fallunt, & alcius generis quam sint putamus, & acies oculorum perstringitur. Atque qui edit panem, farinam siccam spere videtur, qui bibit vinum, per frontem vel iugulum remittere: non sine horrore gladii vorantur, enomitur acus, zonula, nummi, &c. Diabolus arte, non noua creatione rerum, sua celeritate etiam species nouas obicit: niuem in æstate, flores & rosas in hyeme, & alia præter tempus. Nempè quod ea possit ex locis a nobis longe seceris, quæ hæc habent, celeriter ad nos perferre, ex aduerso seu opposito nobis sub terram hemisphærio, in quo contraria, & alia temporum dispositiones. Sic potest ex diuersis locis materias cogere, ex quibus tempestates concitat & miscet: sunt enim quædam huius generis, ut ex meteoris nostris & aliorum liquet. Et Theophrastus Paracellus, *lib. de maleficiis, capit. 5.* tradit, ex sale petræ, & aluminosa materia in magna quantitate mixtis super terram & accensis fumum gigni, qui in aere nubem generet, in pluuiam postea resoluendam. Cogunt isti & impellunt, conuoluuntque causas naturales, permittente tamen Deo, quo volunt: & mouent quæ pluuias, tonitrua, ventos generant, concitant, & continent. Sunt enim causæ horum naturales, ita *ἐκ τῆς φύσεως, τῶν ἀέρος, πνεύματος* adducunt, & contra pellunt. Nunquam enim aer vacuus est vbiq; ab halitibus siccis vel calidis, quos vocat Aristoteles *ἀεὶ ἀκίνητος, lib. de mundo,* sed alibi eos continet. Sunt & aque lacus & stagna, quæ si moueantur, copiosam educunt fulminum & pluuiarum segetem, ut in montibus Pyræncis, & alibi. Idipsum in aliis quæ faciunt obseruandum est: cogentibus enim illis rerum quæ exhibent, vel materiam creatam, in alias vel proprias formas componunt, adhibitis propriis. Neque longius petendum est exemplum, quam a magis Pharaonis, qui imitabantur miracula Moysi vera, simulatis præstigiis vel imperfectis rebus: victi tandem, cum oportuit nouam materiam creare, quam potestatis Dei esse falsi sunt, & ita esse digitum Dei, *in Exodi cap. 8. 9. 10. &c.* Aliter vero non est potestas, quæ possit dæmoni comparari super terram, *Iob. c. 41. explicatur, in ca. principium vsarum, de peniten. dist. 2.* creatus ut nullum timeat.

¶ Atque ¶ conatus omnis dæmonum vnum generalem habet finem, operibus Dei se obicere, vel ei honorem debitum subfari, & ut pios hominum animos sibi lucro faciant, a vero Deo retrahere. Quare hoc primum prospicit, ut ii, quos suis ostentis vult nobilitate, Dei veri & Domini nostri Iesu Christi fidem euerent vel contemnant. Sic Licinius Valerianus Cæsar, successsor Galli in imperio primis temporibus pius in Christianos, quos maximo fauore in sua curia proferebatur: verum magorum Ægyptiorum princeps eum imposturas & præstigiis docēs magicas persuasit ei, ut non sanctos viros solum domo eiceret, & quam longissime repelleret, sed & ferro quoque tolleret: ut quatuor malis incantationibusque obstarent & resisterent. Quod & fecit Valerianus, & cepit acriter persequi Christianos, & occidere. *Niceph. Cal. lib. 6. hist. c. 10.*

¶ Sic ¶ Iulianus Imperator, pietatem Christianam primum Ariolorum consuetudine adductus abiecit: cum que in suspitionem eam ob rem venisset Constantii auunculi, capite tonsio monachus factus est, qua re eam quam de se Imperator conceperat opinionem aboleuit: nihilominus tamen, cum tantum vellem, non animum mutasset, ibi occultæ philosophiæ operam dedit, & diuinationibus addiscendis *Niceph. Cal. lib. 12. hist. c. 1.* Tandemque Christum aperte negauit, & vacuit dæmonum in cantationibus, *idem lib. 10. c. 1. & 3. Socrat. lib. 3. hist. Tripart. c. 15,* idque tam crudeliter & impie, ut post eius mortem corpora & capita hominum iugulatorum multa in cistis, in puteis, & in locis secretioribus imperatoris aula Antiochiæ sint reperta, quos ille futura inquirens clamauerat. Sic ut & in oppido Caris: nam ibi templum ingressus est, foribusque claustris probe munitis execranda peregit, per incantationes & imposturas magica facta. Mulier quoque post eius mortem ibi ita, ut in sublime sublata & ex capillis suspensa fuerat, reperta est, quam futurum inuestigans reseculit, *idem lib. 10. c. 35. Socrat. lib. 6. hist. Tripart. c. 48.* Sic enim a pietate ad idololatriam detruendi dæmon suos magos, & ab idololatria ad omnem abominationem & crudelitatem ferriam,

finiam, per quam ante aduentum Domini nostri Iesu Christi graf-
 fibatur, prae-textu sacrificiorum, quae sibi per immolationem
 hominum fieri procurabat. Obsidet enim mentes primum reli-
 gionis specie, & se in angelum lucis transfiguratur: & postea ad-
 8 missus, ut quae annus dominatur. Ita quae obseruatum est semper
 haeresiarchas aut fuisse magos, aut haeresibus magicas artes suc-
 cessisse. Talem enim diximus Simonem magum fuisse. Menan-
 drum quoque habuisse daemone familiarem, Eusebius affir-
 mar. lib. 3. hist. c. 26. Idemque de Marco Valeriano Priscillanista
 & Catoptrate, Ireneus, lib. 4. contr. haeres. De Hermogene, Hiero-
 nyms, Idem epist. contra Pelagium ad Theophr. & Salpiti-
 9 Seuerus lib. 2. hist. Succedunt quae de detectis imposturis here-
 sium, illisque beneficientibus statim magicas artes: non enim fac-
 le daemones cum occupant arcem hominum, decedunt loco:
 sed quamdiu super sunt, nituntur suis artibus illas defendere, &
 detecta haeresi, in mente quam obsidet, alios se fingunt, ne
 exire cogantur: vtuntur enim daemones haereticis vt meretrici-
 bus pulcrit ad impellendos specie sanctitatis ad sua reia homi-
 nes. Desolente autem aetate illius fucatae pulcritudinis, vtun-
 tur illis vt lenis & lenonibus, faciuntque magos & lagas: & ita de
 ore falsi prophetae spiritus nequam egredi, iussu Dei, vt in A-
 10 pocal. 16. vt ex arce milites, ambulat per loca arida a fide, & ob-
 fidet vias, sedesque alias quaerunt, & dubias post haeresim a-
 nimas & ficas cu iofitate magica demant. Quae Erubescen-
 tem certe hoc dicere, ni me exempla firment, quae in oculis om-
 nium in Gallia sunt. Nam & Tholosae hoc anno 1577. tot male-
 ficar & sortilegarum in fenatu vndiq; peracta sunt, vt omnium reo-
 rum, qui a duob. annis ante fuerunt quorumcunq; crim-
 num numerum superarent, & maleficiorum cumulo vincerent,
 fere plus quam quadringentae, quarum pars Vulcano sacrae, & a-
 lia aliis tormentis sublate, vel emendate. Et quod mirum est,
 omnes fere a diabolo notam inuistam certo loco habebat: pro-
 dideruntque exsecrabilia plura & impia. Sic post Hussitarum &
 & Boemicarum in Germania haeresim tanta demoniura irruptio
 & colluuias secuta est, vt plus negotii maleficar Germanicar face-
 rent, quam haereticar, Speringerus, qui eius temp. librum integrum,
 ea de re composuit. Non recenset montium A memorum vene-
 neficas & sortilegos, ex quo Valdenses Torelupini seu pauperes
 de Lugduno haeretici inibi laterunt, & in proximis pagos, &
 postea in Germaniam & Gallias virus propagarunt. Duo enim
 contraria & aduersaria sunt, lex Dei, & daemones: & nemo potest
 duobus dominis seruire. Et ita conseqens est, homines qui Dei
 gratiam & legem, eiusque pietatem reiciunt, a daemionibus oc-
 cupari: & cum illis in peius semper prolabi, & ab haeresi ad infi-
 delitatem: ab ea in idolatriam: & ex hac, cum in profundum
 peccatorum venerint, ad omnia immania facillime abominan-
 da, & delissima facta descendere, excussa a miseris ceruicibus
 Dei iugo, & conueto quoad diuinos ducit actus itinere. Ita
 post Agarenorum seu Sacerdotum impietatem in Hispania om-
 nes fere bonae artes interierunt, praeter Magiam, quae publi-
 ce docebatur in f. hollis Salamanticae, donec Carolus Quintus e-
 ius Gymnasii fores primus occlusit. Verum autem ne in Gallis
 ista impietas, si non prospiciat Princeps, in publicum etiam pro-
 serpat: iam enim videri radices plerisque in locis confurgere, vt
 opus sit, ni velimus fundamenta politicae omnis deiici, remedio
 l. i. de interd. C.

11 Quae Carpotatitae quae & Gnostici haeretici magiae Scholas intro-
 duxerunt, vbi horribilium & perniciosorum conatus operum,
 auctores habentes daemones, vt per multa praestigia in magna
 potestate omnibus dominarentur, quibus vellent: incantatio-
 nes ab his inuentae ad amorem & ad illectamenta, vt auctor ve-
 rissimus Epiphanius terribit, tom. 2. lib. 1. con. haeres. haeresi. 27. Quae Mar-
 12 cas quae etiam Valentianiani erroris sectator, magus fuit, imposturae
 peritissimus, qui decipiebat homines errore, & miscens Anaxi-
 lai ludicra, molieres prophetari docebat, delibabatque cum illis
 iunctus stupro, Irene lib. 4. contra haeres. c. 8. & 9.

De Remediis maleficiorum ex antiquo- rum obseruationibus.

Cap. 22.

- 1 Superstitione superstitionis inducitur persuasio curata.
- 2 Maleficiorum remedia, aut supernaturalia, aut naturalia, aut
 superstitiona.
- 3 Angeli boni malis seu daemionibus obsidunt, Dei virtute.
- 4 Anima non transeunt in angelos tutelares.

- 5 Genua boni & mali homini.
- 6 Iesu Christi aduentu expulsi daemionum potestates.
- 7 Tutelares geni locorum euocabantur ab obsidentibus, quare:
- 8 Angeli tutelares, intelligentia dicti.
- 9 Daemones in inanimatis rebus terrent & subiciunt.
- 10 In cantationibus soluendis remedia naturalia. Et seq.
- 11 Sui phure expiata maleficia.
- 12 Lupi rostrum contra maleficia, & cur portis praefigatur.
- 13 Amianthus lapis contra maleficia.
- 14 Sineca virga contra maleficia, Thapsia herba, verbascum, Lasi-
 rus, Bione, Moly: & alia remedia, numer. 15. 16. 17. 18. 19:
 Et sequen.
- 21 Incantationum remedia superstitiona contra maleficia num. 22:
 Et 23.
- 24 Stesichori cecitas, & curatio.
- 25 Vomita per maleficos remedia supponi a daemionibus.
- 26 Incubi daemionis remedium.

T Am quae firma & constans maleficiorum omni aetate fuit opi-
 nio, sortilegarum, & veneficorum per incantationes, vel al-
 io modo ex experientia crudelitas, vt reum naturalium scriba-
 tores non ausi fuerint ea inficiari: quinimo & quaedam natura-
 lia, alii autem vana & superstitiona remedia superstitioni oppo-
 fuerunt, vt superstitione illusa mentes, contrario remedio ab
 inducitur persuasione & laesa imaginatione ad veram reuocaren-
 tur. Subiciam itaque ex fide dignis auctoribus exempla & tra-
 ditiones, quae nec omnia adfirmo, neque tamen omnino impro-
 bare ausim: cuique autem relinquens liberum iudicium. Pla-
 cet autem in primis recensere quaedam remedia, quae aduersus
 impios sceleris auctores, daemones inquam, adhiberi solent:
 deinceps quae aduersus eorum quoque maleficia. Quae omnia
 in supernaturalia, naturalia, & superstitiona diuido. Quae Superna-
 turalia quae a vi quadam diuina procedunt, & a potestate eius, qui
 omnia ex arbitrio moderatur. Naturalia autem vim quoque di-
 uinam aduersus eadem daemonia habent: sed infitam & ordina-
 riam: non quidem ex quatuor elementis eorumve compositione
 pendente, sed ex tota, vt dicunt, substantia, & ex proprietate
 a Deo eis indita. Superstitiona porro interdum eiusdem im-
 probitatis cum maleficio sunt, & damnata, aliquando permilla,
 vt mentis opinio leui superstitione imaginationi impressa sen-
 tentia, solutione simili adimatur. Nocet enim, & anxietatem,
 & tristitiam concitat in animo concepta de aliqua re tenacis opi-
 nio: vt liquet ex animi affectibus, amore, odio, inuidia & simi-
 libus, quibus medemur contrariis impressionibus. Diuina re-
 media, praecipua sunt, & ad quae certius & tutius recurritur: vt
 pote, quod omnipotens Deus, dominus sit omnium creatura-
 rum, & auctor, & qui solus potestatem illam daemionum nequif-
 simam flagellet, cum vult, vel per se solo imperio, vel per me-
 dia. Alioquin enim tanta est pernicietas, tanta inuidia daemionis
 in genus humanum, vt si ex arbitrio ei liceret quod vult, breui
 tempore Dei creaturam insidiis eius & maleficis artibus destruen-
 da & confundenda essent. Quae Proinde quae cum daemionum tur-
 3 ba vbique insidias posuerit in caelo, in aere, in terris, in aquis,
 sub terra, in igne (tot enim sunt daemionum classes, Iamblyc. de
 mysteriis Aegyptio. Pfallus de daemionibus, vel satellitiis) Deus opti-
 mus maximusque tot ibi obiecit illis dominos angelos bonos,
 qui obsistant illorum conatibus. Quod innuit etiam Orpheus,
 dum ait in prin. Hymno, se cecinisse de bonis & malis daemio-
 nibus caelestibus, aereis, aquatilibus, terrestribus, subterraneis, &
 per ignem incedentibus. Cy illis Hierosolymita. Archiepiscopo
 cathec. 4. illuminato, docet, angelos vbique curare ignorantias
 nostras. Et Daniel, cap. 10. angelos bonos pro sibi commissis
 populis pugnare, & ita tutelares esse. D. Iohannes reuelatum sibi
 nobis exhibuit, Apoc. c. 12. c. signum, de pan. d. 1. 2. cum Michael
 principe caelestis exercitus angelos bonos pugnasse contra dra-
 conem & administratos eius. Quae Hesiodus quae bonos quoque ange-
 4 los rerum & animalium nouit, & hominum: lapsus tamen in eo,
 quod animabus piorum hominum ex corpore solutis hoc mu-
 nus tribuerit, nec distinguit spiritus angelicos in hoc ab anima-
 bus Hesiodus, in Ergo. 1. Constat & ex veritatis certissimo testi-
 monio apud D. Mattheum singulis hominibus datos esse cus-
 todes a nativitate, D. Matth. cap. 18. Et consentit etiam Proclus
 in commentariis, in Alcibiada, Plato. Bonus, inquit, daemion, cuius-
 que unumquemque custodit a pueritia, actionesque omnes explorat,
 & verba: ante parentis praesidet, & post parentis adest, tanquam